

Can Conill

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector oest del terme municipal, parròquia de Sant Salvador de Torroella, antic terme del castell de Torroella
Emplaçament	Carretera C-55 a Cardona, al km. 57,9 camí en direcció est i sud, 1 km aprox. Trencar a la dreta per camí direcció NW uns 1.200 m
Alçada:	451

Coordenades:

Latitud:	41.88618
Longitud:	1.70339
UTM Est (X):	392426
UTM Nord (Y):	4637952

Classificació

Número de fitxa	08141 - 163
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Renaixement Contemporani Popular
Segle	XVI-XX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Parts de la masia derruïdes. Estat precari de la coberta i dels sostres. En greu perill d'esfondrament.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 57.EA. Valor arquitectònic/tipològic/artístic. Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb els núm. 3.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada

Titular: 08140A016000060000IL
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dv., 26/02/2021 - 15:57

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, d'origen medieval, molt ben situada en un altiplà (Pla del Conill). És d'un interès notable perquè ha mantingut molt íntegrament una tipologia arcaica, amb elements decoratius d'especial interès i amb unes mínimes modificacions modernes. Consta d'un cos residencial de planta quadrada (amb planta baixa més un pis i golfes) i té cossos adossats a migdia i al nord.

De la part medieval de la masia en podrien quedar restes a la part de migdia, on la construcció s'assenta sobre una petita cinglera i adopta un aspecte gairebé defensiu, per bé que la cronologia d'aquesta part no està gens clara. També semblen més antigues les parts baixes dels murs del cos central, fetes amb un parament més irregular. Tot sembla indicar que entorn dels segles XVI-XVII la masia fou remodelada i s'hi aixecà gairebé de nou el cos central, amb uns paraments de major qualitat, fets amb carreus ben escairats que es troben sobretot a les parts altes, i amb un resultat força homogeni. Aquesta part residencial de la masia té la façana principal encarada a llevant, i consta d'un portal adovellat amb arc escarser i, al damunt, una finestra amb un ampit motllurat i a la llinda una creu patent però de formes rectes. A la façana oposada, a ponent, hi podem veure dues finestres amb llindes que tenen gravades creus també força atípiques: una creu grega que, a la part superior, té una doble figura semblant a un cap que no sabem identificar i, en l'altra, una creu amb les astes eixamplades circumscrita en un rectangle. En una llinda interior trobem una altre creu igual a que aquesta última.

L'interior de l'habitatge ha conservat molt bé la tipologia originària, per bé que es troba en estat molt precari i ruïnós. A la planta baixa, al costat nord, hi ha el celler, parcialment excavat a la roca. Al primer pis es conserven festejadors, una llar de foc i altres elements d'interès.

Les dependències adossades a migdia són difícils d'interpretar, ja que es troben semi-derruïdes i probablement corresponen a diferents fases. Sobta la presència d'una columna força tosca amb un capitell cònic, al costat d'un pilar quadrat. Això, juntament amb la presència de les creus, ens fan pensar que tal vegada aquesta construcció podia haver tingut relació amb l'estament eclesiàstic.

En les dependència adossades al nord hi trobem una cisterna i diverses tines, una de les quals és coberta amb una mena de porxo. A uns metres de l'angle nord-est hi ha una bassa de pedra de planta oval i una altra tina.

Observacions:

Altres denominacions: en el Catàleg de masies, cal Conill, en el Catàleg del Patrimoni, can Conill.

Informació facilitada per Ester Llobet

Història

Aquest mas és d'origen medieval i en documentació antiga apareix amb el nom de Grataconills. En el fogatge ducal de 1503 al terme del castell de Torroella hi consta un tal Anthoni Grataconylls (CAPSADA i altres, 2010: 101). Tanmateix, no en coneixem gaire més dades concretes. Per la tipologia de la construcció,

ja hem dit que es devia remodelar a l'entorn dels segles XVI-XVII, i d'aquesta època deuen ser els elements decoratius d'interès que ja hem comentat. Només a tall d'hipòtesi, la presència de diferents creus gravades de característiques força singulars, juntament amb una columna força tosca enmig de les dependències de treball, ens fan pensar que tal vegada la casa hauria pogut tenir alguna relació amb l'estament eclesiàstic.

Les notícies documentals més concretes que coneixem són ja de mitjans del segle XIX. En el nomenclàtor de masies de la província de Barcelona dels anys 1861-1862 apareix anomenada com "Can Cunill". Hi consta que és una "masia (casa de labor)", que estava situada a 10 km del nucli de l'Ajuntament de Castelladral. Tenia un edifici habitat constantment i un de deshabitat, d'un i dos pisos respectivament. En el cadastre de 1861 Conill és esmentada entre les masoveries i propietats del terme de Torroella. La casa devia tenir un moment d'auge els anys anteriors a l'arribada de la fil·loxera, testimoniada per la presència de diverses tines.

Almenys des de principis del segle XX el Conill era una masoveria de la masia de la Ribera (de Sant Mateu de Bages). En aquesta època els masovers eren la família Llobet, que hi van ser durant unes tres generacions. A mitjans de segle XX eren el matrimoni format per Pau Llobet i Antònia Cols, i en van marxar vers la dècada de 1960 per anar cap a Palà de Torroella. Des d'aleshores la masia ha restat abandonada. Això ha fet que les modificacions en aquest segle hagin estat mínimes.

Bibliografia

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 57.EA

CAPSADA, J.; DUARRI, C.; LLOBET, E. (2010). *La Grandària del Món. Entorn, història i imaginari de Palà de Torroella*. Edicions de l'Albí, Berga, p. 101.

PIÑERO, J. (1994). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa núm. RU. 47.

